

Íslenska 503

Atómskáld og móðernismi

Móðernismi – hefðbundin ljóð

1. Óbundið form. Reglubundinni hrynjandi hafnað.
2. Samþjöppun í máli breiðir yfir rökvísa framvindu í frásögn.
3. Óheft myndmál gefur tilfinningu fyrir upplausn.

1. Reglub. hrynjandi, regla í lengd ljóðlína og erinda. Stuðlar og höfuðst. og rím notað eftir efnum og aðstæðum.
2. Rökleg frásögn eða lýsing. Röklega orðuð hugsun.
3. Skipulegt myndmál, röklegar og oftast auðskildar líkingar.

Atómskáld og móðernismi

- Frum-móðernismi t.d. :
 - Sorg eftir Jóhann Sigurjónsson
 - Söknuður eftir Jóhann Jónsson
 - *Hel* eftir Sigurð Nordal
 - *Bréf til Láru* eftir Þórberg Þórðarson
 - *Vefarinn mikli frá Kasmír* eftir Halldór Laxness

Atómskáld og móðernismi

- Orðið „atómskáld” fyrst notað 1948 í *Atómstöðinni* eftir Halldór Laxness
- Atómljóð: ljóð sem viku frá eða höfðu með öllu hefðbundnum bragreglum, og þóttu um leið torkennileg að efni

Atómskáld og móðernismi

- Jón úr Vör (Þorpið) og Steinn Steinarr (Tíminn og vatnið) hrintu fram formbyltingu í íslenskri ljóðagerð á fimmta áratug 20. aldar

Atómskáld og móðernismi

- Fimm aðrir höfundar fremstir í flokki:
 - Stefán Hörður Grímsson
 - Hannes Sigfússon
 - Jón Óskar
 - Einar Bragi
 - Sigfús Daðason
- Allir fæddir á bilinu 1919-1928
- Allir gáfu út fyrstu rit 1946-1953

Atómskáld og móðernismi

- Skilgreining Eysteins Þorvaldssonar:
 - Móðernismi er ekki aðeins uppreisn gegn hefð tjáningarformsins, heldur felst einnig í honum afneitun viðtekinna lífsviðhorfa og um leið nýtt mat á gildum lífsins og formgerð samfélagsins. Þetta hefur leitt til annars konar ljóða en áður tíðkuðust.
 - (Atómskáldin, 1980, 281)

Tímarit

- 1935-1938 Rauðir pennar ritstj. Kristinn E. Andrésson
- Tímarit máls og menning frá 1937
- Birtingur – tímarit atómskálda 1955-1968 (Einr Bragi, Geir Kristjánsson, Hannes Sigfússon, Hörður Ágústsson, Jón Óskar og Thor Vilhjálmsson)

Móðernísk sagnagerð

- Djarfar og áleitnar lýsingar
- Aðalpersóna oft utangarðs í samfélaginu sem horfir á hamingju falla öðrum í skaut
- Sögurnar fullar af táknum og myndrænum lýsingum

Móðernísk sagnagerð

- *Gerpla* – skopstæling á Fóstbræðra sögu
- *Kristnihald undir Jökli* – leitin að einföldu lífi
- *79 á stöðinni* – úr sveit í borg
- *Maðurinn er alltaf einn, Fljótt, fljótt sagði fuglinn* – skynjunin meginatriði
- *Tómas Jónsson metsölubók* – klofnar og sundraðar persónur
- *Punktur á skökkum stað, Dægurvísa, Snaran* – nýstárleg frásagnartækni
- Leigjandinn - absúrdismi og töfraraunsæi